

Dames en heren, college, collega-raadsleden en mensen thuis voor de buis.

Mag ik op de eerste plaats mijn dank uitspreken aan iedereen die heeft meegewerkt aan het opstellen van deze begroting.

Elk jaar een immense klus die ook nog in de vakantieperiode geklaard moet worden.

Veiligheid en het hebben van een veilig gevoel is voor iedere inwoner van het grootste belang. Dat Leudal samen met andere Midden-Limburgse gemeenten de ondermijnende criminaliteit gaat aanpakken juich ik toe, want ook Leudal, met een groot buitengebied is zeker niet ongevoelig voor deze vorm van criminaliteit.

Het college wil de bewustwording van alcoholgebruik vergroten onder jongeren, ouders en verenigingen. Ik pleit ervoor om daar toch de nadruk te leggen bij de ouders.

Zij zijn als eerste verantwoordelijk en als de bewustwording daar niet aanwezig is wordt het wel heel moeilijk voor andere partijen om iets te doen.

Positief is dat er in 2024 een regiodeal gesloten is. Hierdoor kan de economie in midden-Limburg versterkt worden en wordt de regio interessanter voor jonge mensen om hier in de regio te blijven of om hier naartoe te komen. Wel blijft het zaak om het hele proces goed in de gaten te houden, want Midden-Limburg heeft als het om samenwerking gaat, geen al te best verleden.

Dat er wordt ingezet op economische ontwikkeling en de uitbreiding van industrieterreinen is prima. De randvoorwaarden bij deze ontwikkelingen dienen zodanig te zijn dat de overlast tot een minimum beperkt wordt en dat er van gevaar voor de gezondheid geen sprake is.

Woningbouw en dan vooral het tekort aan woningen is een groot probleem in Nederland en ook in Leudal. Het plan om in alle dorpen te bouwen is prima. We moeten echter constateren dat in Leudal de oproep van de minister om, in elk dorp een straatje erbij, alleen geldt voor de grotere dorpen en enkele dorpen langs de A2. De kleine kernen moeten het doen met een aantal sociale huurwoningen die niet of nauwelijks door doorstromers of starters uit eigen dorp zullen worden bewoond, maar door mensen die van ver of heel ver komen en die waarschijnlijk niet voor de versterking van de leefbaarheid in een klein dorp gaan zorgen. Ik ben dan ook heel benieuwd of er na de 30 % sociale woningbouw ook een inspanning wordt gedaan om die andere 70% te realiseren.

De coalitie heeft de ambitie om in deze periode 750 woningen te gaan bouwen.

Dit streven is al lang uit zicht geraakt mede door de strakke regelgeving die in Leudal gehanteerd wordt. "Nee"-zeggen blijkt steeds weer gemakkelijker te zijn dan samen te gaan kijken hoe het wel kan. Het college stelt nu voor om een herstructureringsfonds op te richten met een bedrag van 6,6 miljoen. Hiermee moet de woningbouw vlot getrokken worden. Deze manier van financieren heeft niet mijn voorkeur, zeker omdat hiervoor de essent-reserve wordt aangesproken. Ook dat het college tot een bedrag van € 250.000 de vrije hand krijgt, vind ik aan de hoge kant, zo wordt het toch wel erg moeilijk om de controlerende taak van de raad naar behoren uit te voeren.

Onderwijs en dan vooral de onderwijshuisvesting gaan de komende jaren een heel grote rol spelen in de financiën van de gemeente Leudal. We hebben vorige week het Integraal Huisvesting Plan aangenomen met een kostenplaatje van in totaal € 116.000.000 en daar komen nog miljoenen bij voor de afschrijving van de boekwaarde van de te slopen scholen.

Waar in het IHP nog wordt gesteld dat nieuwbouw een denkrichting is gaat deze coalitie vol voor nieuwbouw. De ambities groeien tot in de hemel en de kosten lijken geen enkele rol te spelen. Ik stel voor om ook eens naar de kosten te kijken van het aan de eisen van deze tijd brengen van de huidige scholen, eenvoudigweg omdat we het ambitieniveau van deze coalitie niet kunnen betalen. De meerjarige doorkijk in de begroting geeft dat ook duidelijk aan. Tip: Ga uit van de minimale variant en laat het college goed onderbouwd aantonen dat het echt niet anders kan dan nieuwbouw. Zeker ook omdat we nu al weten gelet op de demografische ontwikkeling in Leudal dat we gaan bouwen voor leegstand.

We gaan het komende jaar het Herman Meddensplein in Nunhem en het Krekelbergplein in Neeritter vergroenen. Voor het Herman Meddensplein zie ik mogelijkheden om de kosten ten laste te brengen van de compensatiegelden van Nunhems zonder dat dit vertraging bij het project veroorzaakt. Ik heb hiervoor een motie ingediend.

In het sociale domein staan we voor een grote uitdaging. De kosten in de jeugdzorg dreigen de pan uit te rijzen. Jeugdzorgverleners vragen om ondersteuning en de tarieven gaan aanzienlijk stijgen, terwijl de financiering vanuit de rijksoverheid geen gelijke tred houdt.

Wel is nog altijd de vraag hoe het hoge percentage jongeren in Leudal dat beroep doet op de jeugdzorg te verklaren is.

De zorgboulevard kan een mooie aanvulling zijn, echter het samenbrengen van diverse instanties in een gebouw zegt nog niets over de samenwerking. Hierop zal zoveel mogelijk gestuurd moeten worden.

Voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is een onderhoudsplan opgesteld.

Een prima zaak. Goed onderhoud voorkomt kapitaalvernietiging en heeft ook een positief effect op het gebruik. Ook wordt eindelijk begonnen met het verduurzamen van de gemeentelijke gebouwen. Helaas moeten we constateren dat er na jaren plannen maken een bijna absurdistisch plan wordt gepresenteerd. Bijna 8 miljoen wordt wederom uit de Essentreserve gehaald. Dit is een totaal bedrag van alle gemeentelijke gebouwen inclusief gebouwen waarvan we weten dat we ze op zeer korte termijn gaan afstoten.

Alleen al voor de gymzalen in Hunsel, Ittervoort en Neeritter is dat al meer dan een half miljoen. Het college krijgt dus nog veel meer budget dan wat maximaal nodig is. Er wordt een grote snoepkot neergezet en het college heeft totaal de vrije hand. Controle is niet meer mogelijk en de raad zet zichzelf buitenspel en kan alleen maar hopen dat er nog ooit iets over blijft van het geld. Dit gaat vertrouwen hebben in het college ver te boven. Ook wordt er geen enkel manier rekening mee gehouden dat sommige gebouwen niet op een rendabele manier volledig te verduurzamen zijn. Als een gebouw niet op een rendabele manier, aan de eisen van deze tijd, gebracht kan worden, zou in overleg met de gebruiker overname aan de orde kunnen zijn.

In het voorstel wordt geen verhoging van de huur opgenomen voor de gebruikers en huurders waar de verduurzaming is uitgevoerd. Sterker nog er wordt expliciet vermeld dat de lagere energielasten ten goede komen aan de huurders of gebruikers. In het geval van particuliere huurders of commerciële exploitanten stroomt dat geld dan ook rechtstreeks in de portemonnee van die mensen. Ik denk niet dat dit iemands bedoeling is, maar het is wel de juridische consequentie van het aannemen van dit raadsvoorstel.

Ik heb daarvoor twee moties ingediend.

De lokale lasten gaan komend jaar weer aanzienlijk stijgen. De OZB wordt bovenop de inflatiecorrectie met 2% extra verhoogd. In de gepresenteerde meerjarenbegroting is dat zeker nodig. Dit is echter vooral nodig omdat er aan de uitgavenkant geen enkele beperking meer is, en mogelijkheden om geld te genereren door reserves in te zetten, als onmogelijk worden weg gezet, terwijl andere gemeenten en de provincie dat wel doen of gaan doen. Ondanks dat we de komende jaren ongeveer 25 miljoen uit de reserves halen is er nog steeds geen structureel meerjarig sluitende begroting. Van gedegen financieel beleid is geen sprake meer. Ook de afvalstoffenheffing gaat weer omhoog.

In 2024 zijn we begonnen met het huis-aan-huis ophalen van PMD. Op social-media kunnen we herhaaldelijk lezen hoe goed we het doen met de afvalscheiding. Als dank daarvoor zijn de kosten in 2024 gestegen met ruim € 600.000 ten opzichte van 2023 en ze stijgen in 2025 verder. De overheadkosten bij Maasland stijgen € 80.000, een stijging van 60%.

In het verleden waren de Maaslandgemeenten altijd goedkoop ten opzichte van andere gemeenten. Nu zijn de Maaslandgemeenten na Weert met afstand de duurste gemeenten voor de afvalstoffenheffing. In Weert wordt echter elke week zowel rest- als GFT-afval opgehaald en wordt PMD via nascheiding verwerkt. Het serviceniveau is dus onvergelijkbaar veel hoger dan in Leudal. Bij Maasland zal dus veel strakker gestuurd moeten worden.

Ik heb bij de kadernota al eens aangekaart dat we in Leudal bestuurlijk snel achteruit gaan.

- In het dossier Maasland aangaand het PMD zijn aantoonbaar niet alle stukken met de raad gedeeld om een afgewogen besluit te kunnen nemen.
- Bij het Maasveld in Neer voert de wethouder een heel ander plan uit dan de wat de raad besloten heeft. Het dossier blijkt onvindbaar en de controlerende taak uitvoeren door de raad wordt dus onmogelijk.
- In het dossier van de Postkoets zei de toenmalig wethouder telkens toe dat alles voor 30 juni 2024 geregeld zou zijn. Helaas was nog helemaal niks geregeld.
- Bij het plan tot herhuisvesting van Ursula wordt de raad een plan gepresenteerd waarbij de kosten voor nieuwbouw voor het eerste jaar worden berekend op € 1.188.000. Bij deze kosten werd rekening gehouden met een rentepercentage van 1%. Mijn kritiek dat dit percentage niet realistisch was werd door het college weggewuifd. De coalitiepartijen lopen blind achter het college aan en er worden, door een partij zelfs denigrerende opmerkingen gemaakt over mijn deskundigheid. Nu een half jaar later krijgen we te horen dat we rekening moeten houden met een rentepercentage van 2,5%. Dit is een verschil van € 553.000 structureel. Hoe staan de fracties hier tegenover? Vindt u echt dat we op die manier nog goede besluiten kunnen nemen? Graag een reactie in tweede termijn.

Dit zijn maar enkele voorbeelden maar ik vraag me vooral af waar zijn de collega-wethouders? Kijkt dan niemand mee over de schouder van de wethouder? Je zou toch zeker in het duurste dossier dat Leudal ooit heeft gehad, verwachten dat ieder collegelid kritisch kijkt of het allemaal klopt en of de kritiek van de oppositie misschien wel terecht is.

Maar er is vooral ook een belangrijke taak voor de raadsleden van de coalitie. Zolang die raadsleden zonder ook maar iets van kritische houding blijven functioneren zal het bestuurlijk in Leudal alleen maar verder achteruitgaan, omdat er voor het college geen enkele reden is om kritisch te zijn op zichzelf.

Tot slot:

Ik hoop oprecht dat we het komende jaar met z'n allen, college, coalitiepartijen en oppositie, goed kunnen samenwerken en dat de woorden van de burgemeester bij de opening "respect te hebben voor ieders mening" geen holle frase is, maar dat ook de inbreng van de oppositie serieus genomen wordt.

Dank u wel

Leon Linssen